EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 17.4.2018
COM(2018) 211 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-NEUVOSTOLLE JA NEUVOSTOLLE

Neljästoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia

I JOHDANTO

Tämä on neljästoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia. Se on tilannekatsaus, jossa käsitellään kehitystä seuraavien kahden pääpilarin alalla: terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden ja niiden tukimekanismien torjunta sekä puolustusvalmiuden ja selviytymiskyvyn parantaminen kyseisten uhkien varalta.

Ranskan Trèbesissä ja Carcassonnessa 23. maaliskuuta 2018 tehdyt iskut ovat muistutus siitä, että terrorismin uhka EU:ssa on edelleen korkealla tasolla. Osana jatkuvia toimia tämän uhkan torjumiseksi turvallisuusunionissa komissio esitti yhdessä tämän raportin kanssa uuden turvallisuuspaketin. Siihen sisältyvillä toimenpiteillä rajoitetaan terroristien ja muiden rikollisten toimintamahdollisuuksia ja vaikeutetaan tällaisten hirvittävien tekojen suunnittelua ja toteuttamista. Pakettiin sisältyvillä lainsäädäntöehdotuksilla pyritään parantamaan **sähköisen todistusaineiston** rajatylittävää keräämistä sekä pääsyä **rahoitusta koskeviin tietoihin** erityisesti vakavien rikosten tutkinta- ja syytetoimia varten, myös lujittamalla rahanpesun selvittelykeskusten ja lainvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä. Pakettiin kuuluu myös operatiivisia toimenpiteitä, joilla estetään terroristeja ja muita rikollisia saamasta haltuunsa maahantuotuja **ampuma-aseita** ja **räjähteiden lähtöaineita**, joita voidaan käyttää väärin omatekoisten räjähteiden valmistamiseen, kuten on tapahtunut useissa viimeaikaisissa iskuissa. Lisäksi kansallisten **henkilökorttien ja oleskelulupien turvallisuuden** parantamista koskevan lainsäädäntöehdotuksen ansiosta terroristien ja muiden rikollisten on jatkossa vaikeampi väärinkäyttää tai väärentää näitä asiakirjoja EU:n alueelle tuloa tai siellä liikkumista varten.

Salisburyn isku 4. maaliskuuta 2018 oli järkyttävä esimerkki siitä, miten todellinen uhka kemialliset aineet voivat olla yleiselle turvallisuudelle. Maaliskuun 22. ja 23. päivänä 2018 kokoontunut Eurooppa-neuvosto tuomitsi iskun erittäin jyrkästi. Se korosti, että Euroopan unionin on muun muassa vahvistettava toimintakykyään kemiallisten, biologisten, säteilyyn ja ydinaineisiin liittyvien riskien varalta. Tässä raportissa luetellaan sitä varten toteutettavia toimenpiteitä, joilla pannaan täytäntöön lokakuussa 2017 hyväksytty toimintasuunnitelma toimintavalmiuden parantamiseksi kyseisiä riskejä vastaan. Tässä raportissa esitetään myös päivitetty katsaus edistymisestä turvallisuusunionin muilla keskeisillä osa-alueilla, joita ovat verkossa tapahtuvan radikalisoitumisen torjunta, tietojenvaihdon tehostaminen, julkisten tilojen suojelun tukeminen ja kyberuhkien torjunta.

II TERRORISTIEN JA RIKOLLISTEN TOIMINTAMAHDOLLISUUKSIEN RAJOITTAMINEN

1. Uudet välineet sähköisen todistusaineiston keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä

Sähköisellä todistusaineistolla on nykyään merkittävä rooli valtaosassa rikostutkinnoista, ja oikeusviranomaisten on yhä useammin esitettävä pyyntö tarvittavan todistusaineiston saamiseksi toisella lainkäyttöalueella olevilta palveluntarjoajilta. Sen vuoksi on välttämätöntä helpottaa ja nopeuttaa todistusaineiston hankkimista rajojen yli rikosten, myös terrorismin ja kyberrikollisuuden, tutkintaa ja niihin liittyviä syytetoimia varten. Komissio esitti tästä syystä yhdessä tämän tilanneselvityksen kanssa kaksi lainsäädäntöehdotusta, joilla parannetaan sähköisen todistusaineiston rajatylittävää keräämistä rikosoikeudellisissa menettelyissä. Ne ovat ehdotus asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista

eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä[1] ja ehdotus direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä[2]. Asetus- ja direktiiviehdotusten myötä toimivaltaiset lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset saavat käyttöönsä uusia keinoja sähköisen todistusaineiston hankkimiseen rikosten, terrorismi ja kyberrikollisuus mukaan lukien, tutkinta- ja syytetoimia varten. Ehdotukset ovat komission vastaus Euroopan parlamentin ja neuvoston kehotuksiin esittää EU-tason lainsäädäntökehys toimenpiteille, joiden avulla hankitaan sähköistä todistusaineistoa rajojen yli, sekä vahvat takeet henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelulle.[3]

Ehdotetussa asetuksessa säädetään todistusaineiston eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä. Näiden määräysten ansiosta jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat suoraan velvoittaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet tai siellä edustettuina olevat palveluntarjoajat (sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat ja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajat) säilyttämään tai esittämään olemassa olevat sähköiset tiedot asetuksen soveltamisalaan kuuluvien rikosten tutkintaa ja niihin liittyviä syytetoimia varten kyseisessä yksittäistapauksessa oikeasuhteisella ja tarpeellisella tavalla. Näiden määräysten noudattamisen varmistamiseksi direktiiviehdotuksessa palveluntarjoajat velvoitetaan nimeämään vähintään yksi laillinen edustaja Euroopan unionissa. Koska internet ei tunne rajoja, ehdotuksia sovelletaan asiaankuuluviin palveluntarjoajiin, jotka tarjoajat palveluja yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, niiden päätoimipaikan, infrastruktuurin tai tietojen tallennuspaikan sijainnista riippumatta.

Ehdotetussa asetuksessa säädetään vahvoista takeista, joilla varmistetaan perusoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen, kuten oikeusviranomaisten mukana olosta etukäteen ja tiettyjen tietoluokkien hankkimiselle asetetuista lisävaatimuksista. Lisäksi sovelletaan kaikkia rikosoikeudellisia menettelytakeita, koska määräyksiä voidaan antaa vain rikosoikeudellisissa menettelyissä ja vain, jos niistä on säädetty myös vastaavissa kansallisissa tilanteissa. Asetuksessa säädetään lisäksi erityisistä säännöistä, jotka koskevat asianomaisten henkilöiden tehokkaita oikeussuojakeinoja. Asetuksessa annetaan myös palveluntarjoajalle oikeus pyytää asian uudelleentarkastelua määräyksen antaneessa jäsenvaltiossa tai, jos määräys on toimitettu täytäntöönpanoa varten, vastaanottavassa jäsenvaltiossa asetuksessa määriteltyjen perusteiden nojalla. Tällaisia ovat tapaukset, joissa on ilmeistä, että määräyksen antaja tai hyväksyjä ei ole toimivaltainen viranomainen, että määräys on puutteellinen, että se on selvästi Euroopan unionin perusoikeuskirjan vastainen tai että kyseessä on ilmeinen oikeuden väärinkäyttö. Asetuksessa säädetään lisäksi mekanismeista, joilla vältetään ja lievennetään mahdollisia ristiriitoja niiden velvollisuuksien kanssa, joita palveluntarjoajilla saattaa olla kolmansien maiden lainsäädännön nojalla.

Lainsäädäntöehdotuksista on tehty perusteellinen vaikutustenarviointi, ja niitä on edeltänyt kaksivuotisen kuulemisprosessi, jossa kerättiin näkemyksiä oikeusalan toimijoilta, kansalaisilta, palveluntarjoajilta, viranomaisilta ja valtiosta riippumattomilta järjestöiltä sekä tutkijoilta.[4] Komissio on myös osallistunut asiasta käytyyn keskusteluun Euroopan

---

1 COM(2018) 225 final (17.4.2018).

2 COM(2018) 226 final (17.4.2018).

3 Neuvoston päätelmät rikosoikeudellisten toimien tehostamisesta kybertoimintaympäristössä (ST 9579/16) ja Euroopan parlamentin päätöslauselma kyberrikollisuuden torjunnasta, 3.10.2017 (2017/2068 (INI)).

4 Kuulemisraporttiin voi tutustua osoitteessa https://ec.europa.eu/info/consultations/public-consultation-improving-cross-border-access-electronic-evidence-criminal-matters_en. Lisätietoja on verkkosivulla https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/e-evidence_en.

neuvostossa ja seurannut tiiviisti tilanteen kehitystä EU:n ulkopuolisissa maissa. Esimerkiksi Yhdysvaltain kongressi hyväksyi äskettäin tietojen laillista käyttöä ulkomailla koskevan lain (Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act, CLOUD Act). Hyväksytyt ehdotukset luovat yhdessä tämän edistymisraportin kanssa pohjan koordinoidulle ja johdonmukaiselle lähestymistavalle, jota noudatetaan EU:n sisällä ja jota EU noudattaa kansainvälisesti. Siinä otetaan asianmukaisesti huomioon EU:n säännöt, myös EU:n jäsenvaltioiden ja niiden kansalaisten välisen syrjintäkiellon osalta. Komissio osallistuu myös edelleen aktiivisesti tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen puitteissa käytävään keskusteluun.

Komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä tarkastelemaan näitä säädösehdotuksia, jotka sisältyvät yhteiseen julistukseen EU:n lainsäädäntöprioriteeteista 2018–2019, jotta niistä päästäisiin ripeästi yhteisymmärrykseen.

Lainsäädäntöehdotusten ohella komissio jatkaa työtä sellaisten **käytännön toimenpiteiden parissa, joilla parannetaan oikeudellista yhteistyötä** keskinäisen oikeusavun ja eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä annetun direktiivin[5] pohjalta sekä oikeusviranomaisten ja palveluntarjoajien välistä yhteistyötä nykyisen lainsäädäntökehyksen puitteissa. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa viranomaisten koulutus, keskitettyjen asiointipisteiden käytön edistäminen kansallisella tasolla ja verkkofooruminen perustaminen eurooppalaista tutkintamääräystä koskevien pyyntöjen ja vastausten suojattua vaihtamista varten eurooppalaisen tutkintamääräyksen lomakkeiden sähköisen version avulla. Komissio tekee tiivistä yhteistyötä asianomaisten EU:n virastojen[6] ja sidosryhmien kanssa varmistaakseen toimenpiteiden nopean toteuttamisen.

2. Rahoitusta koskevien tietojen käytön helpottaminen vakavien rikosten ennalta ehkäisemisessä, paljastamisessa, tutkimisessa tai vakaviin rikoksiin liittyvissä syytetoimissa

Rikolliset ja terroristit toimivat useissa eri jäsenvaltioissa ja voivat siirtää varoja pankkitililtä toiselle muutamassa tunnissa valmistellakseen tekojaan taikka siirtääkseen tai pestäkseen rikoksen tuottamaa hyötyä. Vakavien rikosten ja terrorismin tutkinta saattaa päätyä umpikujaan, koska niihin liittyviin rahoitustietoihin ei päästä käsiksi nopeasti, täsmällisesti ja kattavasti.[7] Koska rahoitusta koskevat tiedot ovat tutkinnassa tärkeitä, on välttämätöntä tehostaa vakavan rikollisuuden ja terrorismin torjunnasta vastaavien viranomaisten välistä yhteistyötä ja parantaa viranomaisten mahdollisuuksia päästä rahoitusta koskeviin tietoihin ja käyttää niitä, perusoikeuksia ja sovellettavia menettelytakeita samalla kunnioittaen. Komissio hyväksyi sen vuoksi yhdessä tämän edistymisraportin kanssa **ehdotuksen direktiiviksi, jolla helpotetaan rahoitusta koskevien ja muiden tietojen käyttöä** vakavien rikosten ennalta ehkäisemisessä, paljastamisessa, tutkimisessa tai vakaviin rikoksiin liittyvissä syytetoimissa.[8]

Ehdotuksella, jota on edeltänyt perusteellinen vaikutustenarviointi, annetaan nimetyille lainvalvontaviranomaisille ja varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille **suora pääsy pankkitilitietoihin**, jotka ovat kansallisissa pankkitilejä koskevissa keskusrekistereissä

---

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/41/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä, EUVL L 130, 1.5.2014, s. 1–36.

6 Europol, Eurojust ja Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirasto (CEPOL).

7 Europolin vuonna 2017 julkaisemassa raportissa ”From suspicion to action: converting financial intelligence into greater operational impact” tuotiin esiin nämä ongelmat ja tarve parantaa lainvalvontaviranomaisten pääsyä rahoitusta koskeviin tietoihin.

8 COM(2018) 213 final (17.4.2018).

ja sähköisissä tietojenhakujärjestelmissä, jotka on perustettu rahanpesunvastaisen direktiivin nojalla.[9] Tällainen pääsy **myönnetään tapauskohtaisesti vakavan rikollisuuden torjumista varten**. Näin kevennetään samalla huomattavasti rahoituslaitosten hallinnollista taakkaa, sillä niiden ei tarvitse enää vastata lainvalvontaviranomaisten lähettämiin yleisiin tietopyyntöihin.

Ehdotuksella vahvistetaan kansallisten **rahanpesun selvittelykeskusten** ja lainvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja eri jäsenvaltioiden rahanpesun selvittelykeskusten keskinäistä yhteistyötä. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että niiden Europolin kansallinen yksikkö vastaa Europolin pyyntöihin, jotka liittyvät pankkitilejä koskevissa keskusrekistereissä oleviin tietoihin sekä rahoitusta koskeviin tietoihin ja analyyseihin. Europolin esittämien pyyntöjen on oltava asianmukaisesti perusteltuja, liityttävä tiettyyn tapaukseen, kuuluttava Europolin vastuualueisiin ja oltava sen tehtävien suorittamista varten. Lainvalvontaviranomaisten parempi pääsy rahoitusta koskeviin tietoihin ja tiiviimpi yhteistyö rahanpesun selvittelykeskusten kanssa nopeuttavat tutkintaa ja antavat viranomaisille mahdollisuuden torjua tehokkaammin rajat ylittävää rikollisuutta. Europol voi myös tukea paremmin jäsenvaltiota toimivaltaansa kuuluvien rikosten torjunnassa. Henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa koskevien perusoikeuksien kunnioittamiseksi direktiiviehdotuksessa säädetään tiukoista suojatoimista henkilötietojen käsittelylle.

Komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä tarkastelemaan tätä ehdotusta, joka sisältyy yhteiseen julistukseen EU:n lainsäädäntöprioriteeteista 2018–2019, jotta siitä päästäisiin ripeästi yhteisymmärrykseen. Komissio toteaa myös jälleen, että on tärkeää panna neljäs rahanpesun vastainen direktiivi kokonaisuudessaan täytäntöön ja soveltaa sitä sekä siinä säädettyjä välineitä täysimääräisesti rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi. Tämä merkitsee myös, että rahanpesun selvittelykeskuksille on annettava riittävät resurssit tehtäviensä suorittamiseen. Lisäksi neljänteen rahanpesun vastaiseen direktiivin tehty muutos – josta lainsäädäntövallan käyttäjät pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen joulukuussa 2017 – edellyttää, että komission on toimitettava kesäkuuhun 2020 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus, jossa arvioidaan pankkitilejä koskevien keskusrekisterien mahdollista tulevaa yhteenliittämistä. Komissio on laatimassa aiheesta selvitystä ja esittää sen tulokset vuoden 2019 puoliväliin mennessä.

3. Tiukemmat säännöt omatekoisissa räjähteissä käytettäville räjähteiden lähtöaineille

Terroristit ja rikolliset ovat käyttäneet omatekoisia räjähteitä monissa EU:ssa tehdyissä iskuissa muun muassa Madridissa (2004), Lontoossa (2005), Pariisissa (2015), Brysselissä (2016), Manchesterissa (2017) ja Parsons Greenissä (2017). Lisäksi vielä useammissa epäonnistuneissa tai estetyissä iskuissa on ollut tarkoituksena käyttää omatekoisia räjähteitä. Nämä iskut osoittavat selvästi, että on tarpeen rajoittaa mahdollisimman paljon terroristien ja muiden rikollisten mahdollisuuksia saada haltuunsa ja käyttää räjähteiden lähtöaineita, joita voidaan käyttää väärin omatekoisten räjähteiden valmistamiseen. Komissio hyväksyi sen vuoksi yhdessä tämän raportin kanssa **ehdotuksen[10], jolla tarkistetaan ja tiukennetaan räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä annetussa asetuksessa**

[9] Unionin lainsäätäjät sopivat tästä joulukuussa 2017. Se oli yksi muutoksista, joita tehtiin rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta 20 päivänä toukokuuta 2015 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2015/849 (EUVL L 141, 5.6.2015, s.73).

[10] COM(2018) 209 final (17.4.2018).

98/2013[11] **säädettyjä nykyisiä rajoituksia.** Tämä on jatkoa komission lokakuussa antamalle suositukselle[12], jossa esitetään välittömiä toimia räjähteiden lähtöaineiden väärinkäytön estämiseksi nykyisten sääntöjen pohjalta. Ehdotusta edelsi eri sidosryhmien laaja kuuleminen ja perusteellinen vaikutustenarviointi. Vuoden 2013 asetuksella rajoitettiin tiettyjen lähtöaineiden saataville asettamista, tuontia, hallussapitoa ja käyttöä ja säädettiin epäilyttävistä liiketoimista ilmoittaminen pakolliseksi. Vaikka nämä rajoitukset ja tarkastukset ovat auttaneet vähentämään suuren yleisön saatavilla olevien räjähteiden lähtöaineiden määrää ja lisänneet epäilyttävistä liiketoimista tehtyjä ilmoituksia, on osoittautunut, että ne eivät vielä riitä estämään terroristeja ja rikollisia käyttämästä kyseisiä aineita väärin räjähteiden valmistukseen.

Komission ehdotus auttaa korjaamaan näitä turvallisuuspuutteita sekä vahvistamaan ja selkeyttämään oikeudellista kehystä. Ehdotetulla asetuksella (jolla korvataan aikaisempi, vuoden 2013 asetus) pyritään rajoittamaan monien eri toimenpiteiden avulla suuren yleisön mahdollisuuksia hankkia vaarallisia räjähteiden lähtöaineita. Sillä lisätään rajoitettujen räjähteiden lähtöaineiden luetteloon kaksi uutta ainetta[13], rajoitetaan luvanhakumahdollisuus koskemaan aiempaa harvempia aineita ja tiukennetaan velvollisuutta tarkastaa hakijan rikosrekisteri. Vuoden 2013 asetuksen mukainen rekisteröintijärjestelmä lopetetaan, koska sillä ei voida saavuttaa yhtä hyvää turvallisuustasoa. Lisäksi ehdotuksessa selvennetään, että talouden toimijoita koskevia sääntöjä sovelletaan myös verkkokaupassa. Asetusehdotus parantaa toimivaltaisten viranomaisen suorittamaa täytäntöönpanoa sekä tiedonkulkua koko toimitusketjussa. Asetusehdotuksen ansiosta terroristien on huomattavasti vaikeampaa valmistaa omatekoisia räjähteitä. Komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä käsittelemään säädösehdotusta viipymättä, jotta siitä päästäisiin ripeästi yhteisymmärrykseen.

4. Henkilökorttien ja oleskelulupien turvallisuuden parantaminen asiakirjapetosten ja väärän henkilöllisyyden käytön estämiseksi

Kuten vilpillisiä asiakirjoja koskevat Euroopan raja- ja merivartioviraston tilastot osoittavat, kansalliset henkilökortit, joiden turvatekijät ovat heikot, ovat yleisimmin vilpillisesti käytettyjä matkustusasiakirjoja. Osana joulukuussa 2016 hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa matkustusasiakirjoihin liittyvien petosten torjunnan lujittamiseksi EU:ssa[14] komissio hyväksyi yhdessä tämän raportin kanssa **ehdotuksen asetukseksi unionin kansalaisille myönnettävien henkilökorttien ja unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskelulupien turvallisuuden parantamisesta**.[15] Vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n oikeuden mukaisesti EU:n kansalainen voi käyttää kansallista henkilökorttia matkustusasiakirjana sekä matkustaessaan EU:n sisällä että ylittäessään EU:n ulkorajan palatakseen EU:hun. Tietyissä tapauksissa EU:n kansalainen voi käyttää kansallista henkilökorttia kolmanteen maahan matkustamiseen. EU:n kansalaisen kanssa matkustavalla perheenjäsenellä, joka ei ole EU:n kansalainen, on oikeus tulla EU:n alueelle ilman viisumia, kunhan hänellä on oleskelulupa ja passi. EU:n lainsäädännössä säädetään jo jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa (kasvokuvia ja

[11] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 98/2013, annettu 15 päivänä tammikuuta 2013, räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä, EUVL L 39, 9.2.2013, s. 1–11.

[12] Komission suositus, annettu 18 päivänä lokakuuta 2017, välittömistä toimenpiteistä räjähteiden lähtöaineiden väärinkäytön estämiseksi (C(2017) 6950 final).

[13] Rikkihappo ja ammoniumnitraatti.

[14] COM(2016) 790 final (8.12.2016).

[15] COM(2018) 212 final (17.4.2018).

sormenjälkiä) koskevista vaatimuksista.[16]

Henkilökorttien ja oleskelulupien parempien turvatekijöiden ansiosta rikollisten on jatkossa vaikeampi väärinkäyttää tai väärentää näitä asiakirjoja EU:ssa liikkumista tai EU:n ulkorajojen ylittämistä varten. Turvallisemmat henkilöasiakirjat auttavat parantamaan EU:n ulkorajojen valvontaa (myös terrorismiin syyllistyneiden vierastaistelijoiden ja näiden perheenjäsenten palaamisen aiheuttaman haasteen osalta), ja samalla turvallisempien ja luotettavampien asiakirjojen ansiosta EU:n kansalaisten on helpompi käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

Komission ehdotuksessa, jota on edeltänyt perusteellinen vaikutustenarviointi ja julkinen kuuleminen, vahvistetaan sen vuoksi kansallisille henkilökorteille asiakirjojen turvallisuutta koskevat vähimmäisvaatimukset, erityisesti se, että biometrinen valokuva ja sormenjäljet on tallennettava henkilökortin mikrosirulle. Ehdotuksessa säädetään myös liikkuville EU:n kansalaisille myönnettävässä oleskeluluvassa esitettävistä vähimmäistiedoista sekä EU:n kansalaisten perheenjäsenten, jotka eivät ole EU:n kansalaisia, oleskelulupien täydestä yhdenmukaistamisesta.

Komissio kehottaa lainsäätäjiä tarkastelemaan säädösehdotusta viipymättä, jotta siitä päästäisiin ripeästi yhteisymmärrykseen.

5. Ampuma-aseiden tuonnin ja viennin parempi valvonta ampuma-aseiden laittoman kaupan estämiseksi

Komissio on toteuttanut useita toimia, joilla rajoitettaan rikollisten ja terroristien saatavilla olevien ampuma-aseiden tarjontaa. Täydentääkseen ampuma-aseiden laittoman kaupan vastaista toimintaa[17] sekä aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun direktiivin toukokuussa 2017 tehtyä tarkistusta komissio hyväksyi yhdessä tämän raportin kanssa **suosituksen**[18], jossa kehotetaan toteuttamaan välittömiä toimia siviilikäyttöön tarkoitettujen ampuma-aseiden, niiden osien ja olennaisten komponenttien sekä ampumatarvikkeiden viennin, tuonnin ja kauttakuljetuksen turvallisuuden parantamiseksi. Suosituksessa kehotetaan EU:n jäsenvaltioita toteuttamaan toimia, joilla **parannetaan ampuma-aseiden vienti- ja tuontivalvontamenettelyjen jäljitettävyyttä ja turvallisuutta sekä viranomaisten välistä yhteistyötä ampuma-aseiden laittoman kaupan torjunnan alalla**. Tämä suositus on jatkoa komission joulukuussa 2017 julkaisemalle kertomukselle ampuma-aseiden vientiä ja tuontia koskevan asetuksen N:o 258/2012[19] täytäntöönpanosta. Kertomuksessa todettiin, että ampuma-aseiden vienti- ja tuontilupajärjestelmää on vahvistettava laillisen kaupan edellytysten valvomiseksi ja sitä kautta ampuma-aseiden laittoman kaupan torjunnan tehostamiseksi. Komissio seuraa tämän suosituksen tuloksia, ja ne otetaan huomioon asetuksen N:o 258/2012 täytäntöönpanon yleisen seurannan yhteydessä.

III MUIDEN TURVALLISUUTTA KOSKEVIEN ENSISIJAISTEN TAVOITTEIDEN

[16] Asetus (EY) N:o 2252/2004 (EUVL L 385, 29.12.2004, s. 1).

[17] Ks. EU:n toimintasuunnitelma ampuma-aseiden ja räjähteiden laittoman kaupan ja käytön torjumiseksi (COM(2015) 624 final, 2.12.2015). Puuttuminen niiden rikollisjärjestöjen toimintaan, jotka harjoittavat laitonta asekauppaa, jakelevat aseita ja käyttävät niitä, on myös yksi järjestäytynyttä ja vakavaa kansainvälistä rikollisuutta koskevan EU:n toimintapoliittisen syklin 2018–2021 prioriteeteista.

[18] C(2018) 2197.

[19] Asetus N:o 258/2012 ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden vientiluvasta ja tuonti- ja kauttakuljetusmenettelyistä.

TOTEUTTAMINEN

1. Terroristisen verkkosisällön torjunta

Kuten komission vuoden 2018 työohjelmassa ja aiemmissa turvallisuusunionia koskevissa raporteissa on todettu, komissio edistää ja tehostaa internetalustojen kanssa tehtävää yhteistyötä terroristisen ja muun laittoman verkkosisällön havaitsemiseksi ja poistamiseksi. Toinen tärkeä toimi, jolla puututaan terroristisen verkkosisällön muodostamaan akuuttiin ja vakavaan ongelmaan, on komission 1. maaliskuuta 2018 antama **suositus** toimenpiteistä, joita palveluntarjoajien ja jäsenvaltioiden on toteutettava **laittomaan verkkosisältöön ja erityisesti terroristiseen sisältöön** liittyvien toimien tehostamiseksi.[20]

Suositus pohjautuu syyskuussa 2017 annettuun tiedonantoon ”Laitonta verkkosisältöä vastaan”[21], ja siinä kehotetaan verkkopalvelujen tarjoajia varmistamaan laittoman verkkosisällön nopeampi tunnistaminen ja poistaminen, tehostamaan verkkopalvelujen tarjoajien, luotettavien ilmoittajien ja EU:n lainvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä, tekemään viranomaisille ilmoittamisesta avoimempaa ja huolehtimaan suojatakeista, joilla taataan kansalaisten perusoikeudet. Suosituksessa esitetään verkkopalvelujen tarjoajille käytännön ohjeita terroristisen sisällön poistamisesta nopeammin ja yhteistyön tehostamisesta lainvalvontaviranomaisten kanssa. Ottaen huomioon sen, että terroristinen sisältö on tavallisesti kaikkein haitallisinta sen julkaisua seuraavan ensimmäisen tunnin aikana, sekä toimivaltaisten viranomaisten ja Europolin erityisasiantuntemuksen ja velvollisuudet suosituksessa korostetaan, että verkkopalvelujen tarjoajien olisi arvioitava ilmoituksissa tarkoitettu sisältö ja tarvittaessa poistettava se tai estettävä siihen pääsy pääsääntöisesti tunnin kuluessa. Siinä myös suositetaan alustoille ennakoivaa toimintaa ja automaattisten välineiden käyttöä terroristisen sisällön havaitsemiseksi ja tunnistamiseksi ja kehotetaan niitä varmistamaan teknologisten välineiden avulla, että tällaista sisältöä ei ladata uudelleen muille alustoille.

Suosituksen vaikutuksia seurataan parhaillaan käynnissä olevan raportoinnin avulla. Verkkopalvelujen tarjoajien on määrä toimittaa tiedot toukokuun 2018 alkupuolella. Komissio päättää niiden pohjalta, onko nykyinen lähestymistapa riittävä vai tarvitaanko laittoman verkkosisällön nopeaa ja ennakoivaa havaitsemista ja poistamista varten lisätoimenpiteitä, kuten mahdollisia lainsäädäntötoimia, joilla täydennetään nykyistä sääntelykehystä.

2. Tietojärjestelmien yhteentoimivuuden ja tietojenvaihdon parantaminen

EU:n tavoitteena ovat vahvemmat ja älykkäämmät tietojärjestelmät sisäisen turvallisuuden, rajavalvonnan ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi, ja EU:n tiedonhallinnassa ja tietojenvaihdossa havaittujen puutteiden korjaaminen on sen kiireellinen ja ensisijainen tavoite. Kaikki asiaan liittyvät säädösehdotukset sisältyvät yhteiseen julistukseen EU:n lainsäädäntöprioriteeteista 2018–2019. Lainsääntövallan käyttäjät käsittelevät parhaillaan EU:n tietojärjestelmien **yhteentoimivuutta** koskevia säädösehdotuksia. Jäsenvaltiot ilmaisivat oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa 8. maaliskuuta 2018 laajan tukensa komission ehdottamille yhteentoimivuuden osatekijöille, ja neuvoston tavoitteena on nyt muodostaa yleisnäkemys kesäkuuhun 2018 mennessä. Tekniset keskustelut etenevät ripeästi myös Euroopan parlamentissa, ja tavoitteena on aloittaa lainsäädäntövallan käyttäjien

[20] Komission suositus, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2018, toimenpiteistä laittoman verkkosisällön torjumiseksi (C(2018) 1177 final).

[21] Tiedonanto ”Laitonta verkkosisältöä vastaan – Lisää vastuuta verkkoalustoille”, COM(2017) 555 final (28.9.2017).

kolmikantakeskustelut heinäkuuhun 2018 mennessä ja saavuttaa yhteisymmärrys vuoden loppuun mennessä. Tätä varten, ja kuten joulukuussa 2017 todettiin[22], yhteentoimivuutta koskeviin ehdotuksiin on tarpeen tehdä asiaankuuluvia tarkistuksia, jotka liittyvät lainsäätäjien parhaillaan neuvottelemiin säädöksiin[23]. Koska yhteisenä tavoitteena on päästä yhteisymmärrykseen yhteentoimivuutta koskevista ehdotuksista ennen vuoden 2018 loppua, kuten yhteisessä julistuksessa EU:n lainsäädäntöprioriteeteista 2018–2019 todetaan, tämä puolestaan **edellyttää, että edelleen neuvoteltavana olevista ehdotuksista saadaan sovittua pikaisesti**. Komissio esittää joka tapauksessa kesäkuun 2018 puoliväliin mennessä kaikki tarvittavat tarkistukset yhteentoimivuutta koskeviin ehdotuksiin, niin että kolmikantaneuvottelut voidaan aloittaa heinäkuuhun 2018 mennessä.

Toimielinten väliset neuvottelut **EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän** (ETIAS) perustamisesta ovat lopuillaan, ja asetus hyväksyttäneen lähiviikkoina.

Lainsäätäjien kolmikantaneuvotteluja kolmesta **Schengenin tietojärjestelmää** (SIS) vahvistavasta säädösehdotuksesta pyritään viemään eteenpäin tiiviiseen tahtiin, jotta niistä saataisiin aikaan poliittinen yhteisymmärrys. Komissio kehottaa lainsäätäjiä pääsemään ehdotuksista yhteisymmärrykseen toukokuun 2018 loppuun mennessä. Yhtä aikaa tämän lainsäädäntötyön kanssa otettiin 5. maaliskuuta 2018 käyttöön **automaattinen sormenjälkien hakutoiminto** (AFIS), joka vahvistaa Schengenin tietojärjestelmää sen nykyisessä muodossa. Tämä tekninen parannus tuo välitöntä ja merkittävää lisäarvoa rajavartijoiden ja lainvalvontaviranomaisten työhön, sillä he voivat tehdä sen avulla sormenjälkihakuja Schengen-alueelle saapuvien tai siellä liikkuvien henkilöiden tunnistamiseksi. Tämä on tärkeä edistysaskel Schengen-alueen turvallisuuden kannalta, sillä se helpottaa rinnakkaisia tai vääriä henkilöllisyyksiä käyttävien rikollisten tunnistamista. Tästä alkaen kaikki uudet sormenjälkitietueet tarkistetaan kaikista SIS-tietueista rinnakkaisten henkilöllisyyksien paljastamiseksi. Lisäksi 11 hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen osallistuvaa Schengen-valtiota[24] tekevät nyt sormenjälkihakuja. Komission ehdottama SIS-järjestelmän uusi oikeudellinen kehys perustuu AFIS-toimintoon, sillä siinä säädetään pakollisista sormenjälkitarkastuksista siinä tapauksessa, että henkilön henkilöllisyyttä ei voida varmistaa muulla tavoin. Komissio kehottaa kaikkia muita jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet uuden toiminnon ottamiseksi käyttöön rajanylityspaikoilla tehtävissä ensimmäisen linjan tarkastuksissa sekä alueen sisällä tehtävissä poliisitarkastuksissa. Tehostaakseen Schengenin tietojärjestelmän käyttöä komissio hyväksyi yhdessä tämän raportin kanssa myös uuden version suositusten ja parhaiden käytäntöjen luettelosta, joka perustuu vuosina 2016 ja 2017 tehtyihin Schengen-arviointeihin.

Lainsäädäntövallan käyttäjät käyvät myös edelleen kolmikantaneuvotteluja ehdotuksista, joilla helpotetaan EU:n alueella olevien kolmansien maiden kansalaisten rikosrekisteritietojen vaihtoa **eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän** avulla ja vahvistetaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavaa eurooppalaista virastoa (**eu-LISA**).

---

22 Ks. kahdestoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia (COM(2017) 779 final, 12.12.2017).

23 EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmää, kolmansien maiden kansalaisia koskevaa eurooppalaista rikosrekisteritietojärjestelmää, Eurodac-järjestelmää, Schengenin tietojärjestelmää ja eu-LISAa koskevat asetusehdotukset.

24 Alankomaat, Itävalta, Latvia, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Puola, Portugali, Saksa, Slovenia ja Sveitsi.

Osana nykyisten tietojärjestelmien ja niiden yhteentoimivuuden vahvistamiseen tähtäävää työtä komissio esittää myöhemmin keväällä 2018 teknisten tutkimusten ja vaikutustenarvioinnin jälkeen ehdotuksen **viisumitietojärjestelmän** (VIS) tarkistamisesta turvallisuuden parantamiseksi Schengen-alueen ulkorajoilla ja sisällä. Viisumitietojärjestelmän oikeudellisen kehyksen tulevaan tarkistukseen sisältyy yhteentoimivuutta koskevia toimenpiteitä, joilla tehostetaan viisumien käsittelyä. Siinä on tarkoitus käsitellä myös muita kysymyksiä, jotka nousivat esiin vuonna 2016 tehdyssä viisumitietojärjestelmän arvioinnissa.[25]

Matkustajarekisteriä (PNR) koskevan direktiivin[26] täytäntöönpano kokonaisuudessaan on olennainen osa samanaikaisesti toteutettavia toimia, joiden tarkoituksena on hyödyntää täysimääräisesti olemassa olevia tietojärjestelmiä, sillä direktiivillä on keskeinen rooli EU:n yhteisissä toimissa, joilla se torjuu terrorismin ja vakavan rajatylittävän rikollisuuden uhkaa. Kaikkien jäsenvaltioiden on ehdottomasti pantava direktiivi täysimääräisesti täytäntöön määräajassa eli viimeistään 25. toukokuuta 2018, jotta järjestelmä voi toimia täydellä teholla EU:n tasolla. Oikeus- ja sisäasioiden neuvoston istunnossa 8. maaliskuuta 2018 ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole vielä saattaneet direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöään, korostivat tekevänsä kaikkensa määräajassa pysymiseksi. Viiden jäsenvaltion[27] täytäntöönpanoprosessi oli 17. huhtikuuta 2018 vielä suhteellisen alkuvaiheessa. Komissio kehottaa jälleen näitä jäsenvaltioita etenemään täytäntöönpanoprosessissa nopeasti ja toteuttamaan kaikki mahdolliset toimet sen varmistamiseksi, että niiden matkustajatietoyksikkö ja PNR:n tekninen ratkaisu ovat toiminnassa viiden viikon kuluessa, jotta ne pysyvät määräajassa (25. toukokuuta 2018).

Komissio kannustaa ja tukee edelleen kaikkia jäsenvaltiota niiden ponnisteluissa direktiivin panemiseksi täytäntöön, myös pitämällä yhteyttä poliittisella ja teknisellä tasolla viiteen edellä mainittuun jäsenvaltioon. Matkustajarekisteridirektiivin täytäntöönpanoa käsittelevä kahdeksas kokous pidettiin 12. huhtikuuta 2018. Kokouksessa jäsenvaltioilla ja komissiolla oli jälleen tilaisuus käsitellä jäljellä olevia täytäntöönpanokysymyksiä, ja ne alkoivat tarkastella myös matkustajarekisteridirektiivin soveltamiseen liittyviä asioita.

3. Suojautuminen kemiallisilta, biologisilta, säteilyyn ja ydinaineisiin liittyviltä riskeiltä sekä julkisten tilojen suojelu

Salisburyn kemiallinen isku oli järkyttävä muistutus siitä, millainen uhka **kemialliset, biologiset, radioaktiiviset ja ydinaineet (CBRN)** voivat olla turvallisuudelle. Kuten 22. ja 23. maaliskuuta 2018 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi, EU:n on vahvistettava toimintakykyään kemiallisten, biologisten, säteilyyn ja ydinaineisiin liittyvien riskien varalta lokakuussa 2017 esitetyn toimintasuunnitelman mukaisesti.[28] Toimintasuunnitelmassa esitetään useita toimenpiteitä, joilla heikennetään CBRN-materiaalien saatavuutta, korjataan tällaisten materiaalien havaitsemisessa esiintyviä puutteita ja tehostetaan CBRN-vaaratilanteisiin valmistautumista ja reagointia. Toimenpiteillä pyritään myös edistämään yhteistyötä sekä EU:n sisällä että keskeisten kansainvälisten kumppaneiden, myös Naton, kanssa näiden uhkien torjumiseksi. Siihen sisältyy tietojenvaihto, yhteisten valmiuksien kehittäminen sekä koulutus ja harjoitukset, muun muassa Tšekissä sijaitsevan Nato-yhteistyötä tekevän yhteisen CBRN-osaamiskeskuksen kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

[25] Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Yhteisen viisumipolitiikan mukauttaminen uusiin haasteisiin (COM(2018) 251 final, 14.3.2018).
[26] Direktiivi 2016/681 (27.4.2016).
[27] Kreikka, Kroatia, Kypros, Italia ja Tšekki.
[28] COM(2017) 610 final (18.10.2017).

Parhaillaan ollaan perustamassa EU:n CBRN-turvallisuusverkostoa, joka tuo yhteen kaikki alan toimijat sekä strategisella että operatiivisella tasolla. Verkosto kokoaa yhteen EU:n jäsenvaltiot, toimielimet ja toimivaltaiset virastot sekä tarvittaessa keskeiset kansainväliset kumppanit ja yksityisen sektorin toimijat. Viisi jäsenvaltiota ei ole vielä nimennyt kansallista CBRN-turvallisuuskoordinaattoria, ja niiden olisikin tehtävä se viipymättä. Komissio ja korkea edustaja raportoivat Eurooppa-neuvosto pyynnön mukaisesti kesäkuun 2018 Eurooppa-neuvostoon mennessä edistymisestä CBRN-toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa ja siitä, miten valmiuksia vastata hybridiuhkiin on vahvistettu.

Komissio ja Euroopan alueiden komitea järjestivät 8. maaliskuuta 2018 kaupunginjohtajien EU-konferenssin ”Building Urban Defences Against Terrorism: Lessons Learned From Recent Attacks”. Konferenssi kokosi lähes 200 osanottajaa muun muassa viimeaikaisten terrori-iskujen kohteeksi joutuneista kaupungeista ja oli osa **julkisten tilojen suojelua** etenkin terrori-iskuilta käsittelevän toimintasuunnitelman[29] täytäntöönpanoa. Konferenssissa käsiteltiin viimeaikaisista iskuista saatuja opetuksia ja vaihdettiin kokemuksia ja parhaita käytäntöjä. Siinä löydettiin ratkaisuja julkisten tilojen fyysisen suojelun parantamiseksi niin, että samalla säilytetään kaupunkien ja julkisten tilojen avoimuus ja vetovoima, muun muassa soveltamalla sisäänrakennetun turvallisuuden käsitettä. Tällaisten ratkaisujen toteuttamista voidaan tukea sisäisen turvallisuuden rahastosta myönnettävällä EU:n rahoituksella. Komissio arvioi parhaillaan 35:tä hanke-ehdotusta, jotka sille on toimitettu asiaa koskevan ehdotuspyynnön perusteella. Myös myöhemmin vuonna 2018 käynnistettävän, kaupunkialueiden innovatiivisia toimenpiteitä koskevan ehdotuspyynnön keskeisenä aiheena on turvallisuus. Sen kokonaisbudjetti on 100 miljoonaa euroa, ja se rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta. Julkisten tilojen suojelun parantamista edistetään myös turvallisuusalan tutkimuksen avulla. Vuonna 2019 käynnistetään älykkäiden ja turvallisten kaupunkien ja julkisten tilojen turvallisuutta käsittelevä tutkimushanke, jonka määrärahat ovat 16 miljoonaa euroa.

4. Kyberturvallisuus

Kyberrikollisuuden torjuminen ja kyberturvallisuuden parantaminen ovat edelleen EU:n toiminnan painopisteitä. Synergioiden luomiseksi, nykyisen tutkimus- ja osaamispohjan laajentamiseksi ja sellaisten markkinakelpoisten ratkaisujen löytämiseksi, joilla voidaan parantaa kyberturvallisuutta digitaalisilla sisämarkkinoilla, komissio käynnisti 1. helmikuuta 2018 ehdotuspyynnön 50 miljoonan euron **pilottihankkeesta, jolla tuetaan kyberturvallisuusalan osaamiskeskusten verkoston perustamista EU:hun**. Verkosto kokoaa yhteen kyberturvallisuuden tutkimuksen asiantuntemusta kaikkialta Euroopan unionista (esimerkiksi yliopistolaboratoriot ja julkiset tai yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuskeskukset). Tämä pilottihake mainittiin syyskuussa 2017 hyväksytyssä kyberturvallisuutta käsittelevässä yhteisessä tiedonannossa[30], ja se rahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta vuosien 2018–2020 muutetun työohjelman mukaisesti. Ehdotuspyyntöön vastaamisen määräaika on 29. toukokuuta 2018.[31]

Kyberkeinojen viimeaikainen käyttö ihmisten käyttäytymisen manipulointiin, yhteiskunnan jakolinjojen syventämiseen ja demokraattisten järjestelmien ja instituutioiden horjuttamiseen on korostanut tarvetta turvata keinot, joilla varmistetaan vastuullisuus verkossa. Tämä oli

---

29 Toimintasuunnitelma julkisten tilojen suojelun parantamiseksi (COM(2017) 612 final, 18.10.2017).

30 JOIN(2017) 450 final (13.9.2017).

31 Lisätietoja ehdotuspyynnöstä on osoitteessa: http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/su-ict-03-2018.html.

toinen tärkeä seikka, jota korostettiin vuoden 2017 yhteisessä tiedonannossa, ja siihen pyritään parantamalla **verkkotunnusten rekisteröintiin käytettävässä WHOIS-tietokannassa olevien tietojen saatavuutta ja paikkansapitävyyttä**. WHOIS-järjestelmällä on tärkeä merkitys kyberrikostutkinnalle ja kyberturvallisuudelle. ICANN jatkaa työtään palvelun saattamiseksi tietosuojasääntöjen, etenkin yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiseksi. Tässä yhteydessä komissio lähetti ICANNille kirjeen[32], jossa tuotiin esiin kahtalainen tavoite: toisaalta on varmistettava nopea pääsy palvelun hakemistoihin yleistä etua koskevia tarkoituksia varten, toisaalta järjestelmän on oltava täysin EU:n tietosuojasääntöjen mukainen. ICANNin hallitusten neuvoa-antava komitea, jossa kansalliset hallitukset ja komissio ovat edustettuina, ilmaisi huolensa ja kehotti ICANNia varmistamaan, että käyttäjillä on jatkossakin pääsy WHOIS-järjestelmään, myös sen ei-julkisiin tietoihin, perusteltua tarkoitusta varten.

Euroopan komissio perusti tammikuussa 2018 riippumattoman korkean tason asiantuntijaryhmän, jonka tehtävänä on antaa neuvoja toimintavaihtoehdoista, joiden avulla torjutaan valeuutisten ja **disinformaation** leviämistä verkossa, ja auttaa asiaa koskevan kattavan EU-strategian laatimisessa. Asiantuntijaryhmä julkaisi raporttinsa ”A Multi-dimensional approach to disinformation”, joka otetaan huomioon aiheesta kevään aikana annettavassa komission tiedonannossa.

Ulkoasiainneuvosto antoi 16. huhtikuuta 2018 **päätelmät haitallisista kybertoimista**. Päätelmillä pannaan käytännössä täytäntöön EU:n yhteistä diplomaattista vastausta haitallisiin kybertoimiin koskevat puitteet (”kyberdiplomatian välineistö”)[33] tiettyjen haitallisten kybertoimien, kuten *Wannacry*- ja *NotPetya*-kyberhyökkäysten, johdosta. Ulkoasiainneuvoston päätelmissä korostetaan avoimen, vapaan, rauhanomaisen ja turvallisen kybertoimintaympäristön merkitystä ja sitä, että nykyisen kansainvälisen oikeuden soveltaminen ja sellaisten vapaaehtoisten, ei-sitovien normien noudattaminen, jotka koskevat valtion vastuullista käyttäytymistä, ovat olennaisia rauhan ja vakauden ylläpitämiselle.

5. Ulkoinen ulottuvuus

Vauhdittaakseen tietojen keräämistä ja vaihtamista ihmissalakuljetuksen, ihmiskaupan, ampuma-aseiden laittoman kaupan ja Libyasta tapahtuvan öljyn laittoman viennin torjumiseksi 8. ja 9. maaliskuuta 2018 kokoontunut oikeus- ja sisäasioiden neuvosto hyväksyi yleisen periaatteen Europolin ja Euroopan raja- ja merivartioviraston osallistumisesta pilottihankkeeseen, jonka tavoitteena on **rikollisuutta koskevia tietoja käsittelevän yksikön** perustaminen EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alalla toteuttavan merioperaation (EUNAVFOR MED SOPHIA) yhteyteen. Yksikkö helpottaa oikea-aikaista ja kaksisuuntaista tietojenvaihtoa analyyttista ja operatiivista käyttöä varten SOPHIA-operaation ja asiaankuuluvien oikeus- ja sisäasioiden virastojen välillä. Tämä on laatuaan ensimmäinen aloite oikeus- ja sisäasioiden virastojen ja YTPP-operaatioiden välillä. Neuvosto keskustelee parhaillaan käytännön yksityiskohdista, jotta pilottihanke voidaan käynnistää mahdollisimman pian. Hankkeen käynnistyttyä sitä arvioidaan jatkuvasti, ja jäsenvaltioille esitetään kattava selvitys kuuden kuukauden kuluttua. Tarkoituksena on arvioida rikollisuutta koskevia tietoja käsittelevän yksikön lisäarvoa ja tuloksia sekä oikeudellisia ja operatiivisia näkökohtia ennen kuin yksikön jatkamisesta ja vastaavan yksikön käyttöönotosta myös muissa YTPP-operaatioissa tehdään päätöksiä.

---

32 https://www.icann.org/resources/correspondence/1212685-2018-01-29-en

33 Neuvoston päätelmät EU:n yhteistä diplomaattista vastausta haitallisiin kybertoimiin koskevista puitteista (”kyberdiplomatian välineistö”), 19.6.2017.

Turvallisuus **Länsi-Balkanilla** vaikuttaa suoraan EU:n ja sen jäsenvaltioiden turvallisuuteen. Komissio antoi 6. helmikuuta 2018 tiedonannon ”Uskottavat jäsenyysnäkymät ja EU:n tehostettu sitoumus Länsi-Balkanin maille”.[34] Sen liitteenä olevassa toimintasuunnitelmassa muutosprosessin tukemiseksi Länsi-Balkanin maissa esitetään kuusi temaattista lippulaiva-aloitetta, jotka käsittelevät esimerkiksi turvallisuutta ja muuttoliikettä ja jotka on määrä saattaa päätökseen vuoteen 2020 mennessä. Työ on aloitettu monien sellaisten toimien toteuttamiseksi, joilla lisätään Länsi-Balkanin kanssa tehtävää yhteistyötä terrorismin, väkivaltaisen ekstremismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi, muun muassa lähettämällä alueelle Europol-yhteyshenkilöitä[35] ja järjestämällä asiantuntijakokouksia, joissa on ollut osanottajia Länsi-Balkanilta. Tällaisia ovat olleet esimerkiksi eurooppalaisten ampuma-aseasiantuntijoiden kokous Sofiassa 12. ja 13. huhtikuuta 2018 ja huumausaineista Brysselissä 18. huhtikuuta 2018 käyty EU:n vuoropuhelu. Sofiassa 17. toukokuuta 2018 pidettävässä huippukokouksessa on myös tilaisuus arvioida tältä osin saavutettua edistystä.

IV PÄÄTELMÄT

Komissio hyväksyi lokakuussa 2017 joukon käytännön toimia, joiden avulla EU:n kansalaisia suojellaan tehokkaammin terrorismin uhalta. Nyt kuusi kuukautta myöhemmin se esittää yhdessä tämän edistymisraportin kanssa joukon uusia toimenpiteitä, joilla rajoitetaan terroristien ja rikollisten toimintamahdollisuuksia ja helpotetaan rikosten ja terrori-iskujen tutkintaa ja niihin liittyviä syytetoimia. Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa käsittelemään näitä lainsäädäntötoimia kiireellisesti kansalaisten turvallisuuden parantamiseksi.

Suojeleva EU on edelleen unionin poliittinen painopiste, ja komissio jatkaa työtä toimivan ja todellisen turvallisuusunionin toteuttamiseksi, myös pitäen silmällä Wienissä syyskuussa 2018 järjestettävää, sisäistä turvallisuutta käsittelevää valtion- ja hallitusten päämiesten epävirallista kokousta, joka mainitaan EU-johtajien asialistalla. Komissio esittää seuraavan raportin turvallisuusunionin edistymisestä kesäkuussa 2018.

[34] Komission tiedonanto: Uskottavat jäsenyysnäkymät ja EU:n tehostettu sitoumus Länsi-Balkanin maille (COM(2018) 65 final).

[35] Kesään 2018 mennessä lähetetään Europol-yhteyshenkilö Albaniaan, Bosnia ja Hertsegovinaan ja Serbiaan.